

Gençlerin hayatını kararttılar

Cemil Kavukçu: Romanımda elli yıl öncesini anlatıyorum ama sorun sürüyor. Okula gönderilmeyen kız çocukları, çocuk gelinler ülkenin yüz karası. Elli yıl önce böyleydi, ama elli yıl sonra çok daha kötü

RÖPORTAJ:
GÜLSAH ELİKBANK

Cemil Kavukçu özellikle eşsiz öyküleriyle, son dönemde bir de çocuk kitaplarıyla ilgiyle takip ettiğim, örnek aldığım yazarlardan biri. Kendisiyle ilk olarak İzmir'de bir edebiyat etkinliğinde aynı oturumun konuğu olarak tanıştım, fakat öyküleriyle tanışmam bunun çok öncesine dayanıyordu. En iyi yazar, tanışılmamış olandır, sözünü tersine çeviren yazarlardan biri Kavukçu. Bu nedenle Kavukçu'nun ilk gençlik romanı Yolun Başındakiler'i duyar duymaz, hemen alıp okudum ve oldukça keyifli olduğuna inandığım bu röportajı gerçekleştirdim.

Yolun Başındakiler, ilk gençlik romanınız. Ustalıkla öykülerinizden sonra, çocuklar için de yazarak bizleri mutlu etmişsiniz. Acaba o çocuk romanları Yolun

+ Başındakiler romanına zemin hazırlamış olabilir mi?

Bakın, bunu düşünmemiştim. Bir yazı yolculuğunun neyi nasıl tetiklediğini, neyin buna zemin hazırladığını bilmiyorum. Çocuklar için yazmaya da yeni başladım sayılır. Bunun için geç kaldığımı düşünmedim. Kendimi hazır hissetmem gerekiyordu. Beş çocuk kitabının ardından şimdi de bir gençlik romanı geldi. Büyük bir keyifle, kendimi o yaşlardaki bir okur yerine koyarak yazdım.

Edebiyatımızda gençlere yönelik yeterince kitap yayınlandığını düşünüyor musunuz?

Hayır, yeterince yayımlanmıyor. Çocuk edebiyatına yönelik geniş bir alan oluşmuşken gençlik edebiyatı oldukça sınırlı kalıyor. 7-12 yaş grubu çok iyi kitap

YOLUN BAŞINDAKİLER
Cemil Kavukçu
Güneşli Kitaplığı, 2013

okuyor da ergenlik döneminde ciddi bir düşünüş oluyor. Bunun birçok nedeni vardır kuşkusuz. Biri de, onlar için yeterince bir şeyler yapılmadığı gerçeği. Kendimden biliyorum, sancılı ve zor bir ilk gençlik dönemi yaşadım. Beni ya da benim gibileri anlatan her şeye nasıl büyük bir gereksinim duyuyordum. "Batı Yakasının Hikâyesi" filminden, Steinbeck'in "Sardalya Sokağı", "Uğurlu Perşembe" kitaplarından çok etkilenmemin nedeni buydu.

Yolun Başındakiler romanınızda, aynı mahallede oturan, hatta aynı okuldan mezun olan çocukların büyüme sürecine tanık olurken, çocukların hayata başlama noktaları benzer olsa da farklı yönlere gidebildiklerini görüyoruz. Sizce yolun başı, hangi açıdan önemli?

Yolun Başındakiler, altmışlı yıllarda bir kasabada geçiyor. O yıllarda yolun başı, ilkokul bittikten sonra başlıyordu. Ailelerin sosyal, kültürel ve ekonomik yapıları çocukların geleceğini belirleyen ölçütlerdi. Ortaokul ara bir basamaktı. Durumu iyi olanlar çocuklarına bir şans daha tanıyordu sanki. Yetişkinlerin belirlediği bu yaşam haritası çok önemli. Zıyan olmuş birçok yaşama tanık oldum; hem okumaya zorlanan hem de okuması engellenenler.

Roman kahramanlarından İsmet'in okulunda her şey yasak, yüzü gülen öğretmen yok. Çizginin dışındakiler de hemen mimleniyor zaten. Bu yasakçı zihniyeti sizce aşabildik mi? Her yıl değişen eğitim sistemi, size neler düşündürüyor?

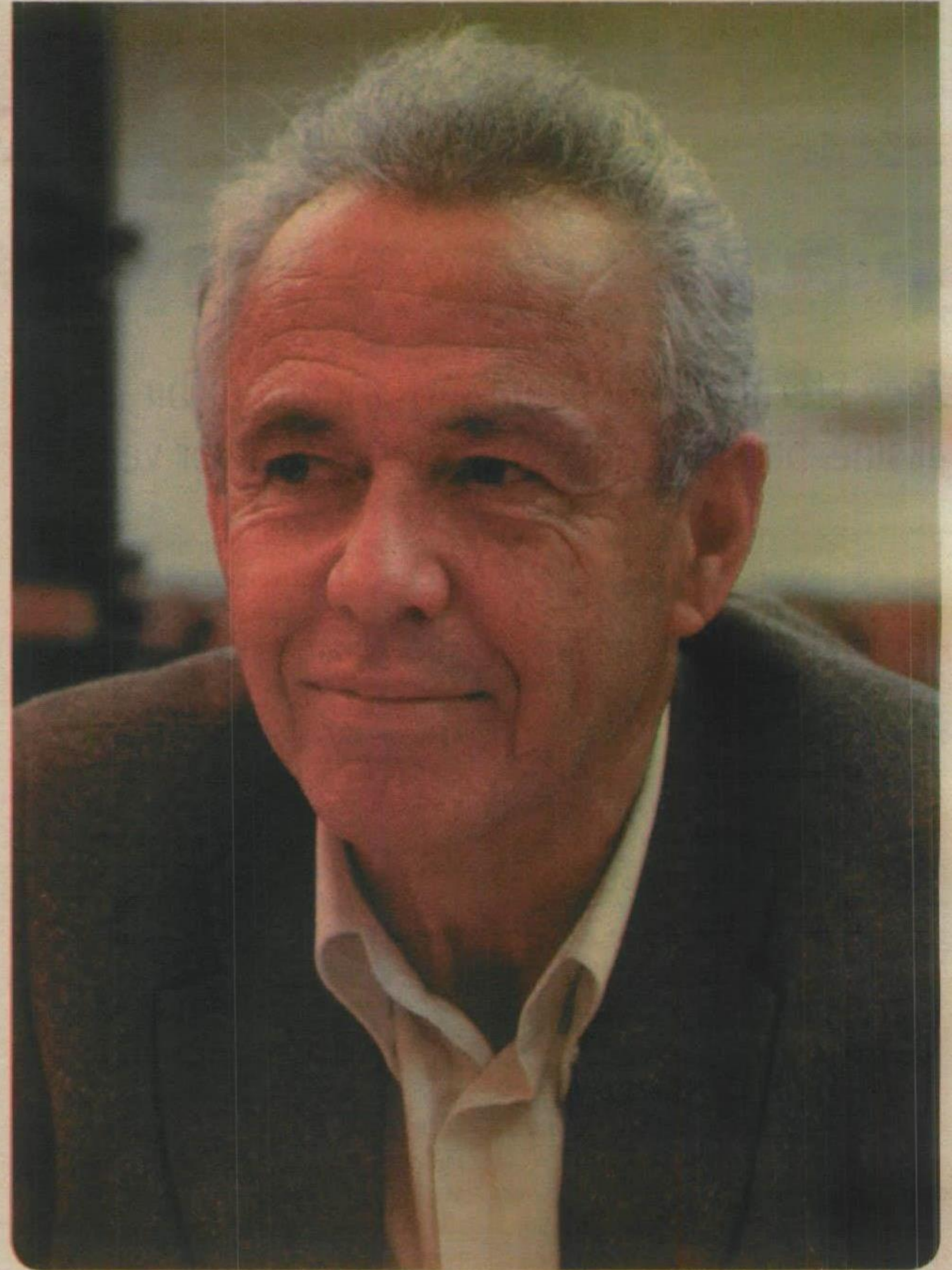
Aşmak ne kelime, yasakçı zihniyet gittikçe ağırlaştırıldı. Son on yıl içinde adlarını bile bilmediğim eğitim bakanları gelip gittikçe, bir ideoloji uğruna onlara dayatılan, hiçbir temele oturmayan sistem denemeleriyle gençlerin geleceğini kararttılar.

"Elli yıl sonra durum çok daha kötü"

Romanda, kızların okutulmadığı, küçük yaşta evliliğe hazırlandığı bir dönemi anlatıyorsunuz. İsmet okumaya devam ederken, ablasının okul hayatı ailesinin kararı ile bitiyor. Bu konuya değinmeyi neden tercih ettiniz?

Bu konu önemli. Ben romanımda elli yıl öncesini anlatıyorum ama sorun bugün de sürüyor. Okula gönderilmeyen kız çocukları, çocuk gelinler günümüz Türkiye'sinin yüzkarası. Elli yıl önce böyleydi, ama elli yıl sonra durum çok daha kötü diyorum.

İsmet ve içten içe sevdiği Hatice, ailelerinden gizli gizli çizgi roman

okuyorlar. Bu sırları adeta onları birbirine bağlıyor. Çizgi roman okumak ülkemizde hala dışlanan bir durum mu sizce?

Bilmiyorum. Ama dışlandığını da sanmıyorum çünkü artık klasiklerin bile çizgi roman versiyonları yapıyor.

Siz öykülerinizde fantastiğe, büyülü gerçekçiliğe de yakın duruyorsunuz. Fakat veliler ve öğretmenler türü kendilerine yakın bulmadıkları gibi okunmasını da pek tasvip etmiyorlar. Siz bunu neye bağlıyorsunuz?

Bu bir vizyon ve açığı sorundur. Çocuklar bu konuda velilerin de öğretmenlerin de çok ilerisindedir. Hatta, estetik düzeyde onlara örnek olacak düzeydedir.

Sizin öyküleriniz keskin sonlarla bitmez genelde, insan kendince devam ettirmek ister o güzelim öyküleri. Yolun Başındakiler de son sayfalarda duyulan

havadislerle, devam edecek hissi bıraktı bende. Böyle bir ihtimal var mı?

Ucu açık öyküler okurun zihninde devam etmekle kalmaz onları sürece de katıp yaratıcı dünyalarını kışkırtır. Her okuyanda başka sonlara doğru açılır öykü. Ben de hep bunu amaçlamışımdır. Benim bittiğini düşündüğüm ama bitmeyen o nokta okuru nereye götürecektir? Yazmak ve okumak bir kağıdın iki yüzü gibidir; onu okurken yeniden yazarız aslında.

Siz Ankara'da yaşıyorsunuz ama edebiyatın kalbi İstanbul'da atıyor. Ankara'da olmakla İstanbul'da olmak arasında mesleki açıdan sizce bir fark var mı? Ya da yeni yazarlar için, fark eder mi?

Benim için bulunduğu mekanın bir önemi yok. Yazmak için deniz kıyısına, dağ başına vs. gerek duymuyorum. Düş gücünüzle istediğiniz her yere ve zamana gidebiliyorsunuz.